

INFRA ry – Louhintapäivät 13.-14.3.2024

Tärinätarina - eli tuoreita tutkimuksia ja näkemyksiä räjäytystärinästä

Tuomo Hänninen

Agenda

- 1. Pohjustusta**
- 2. Tuoreita tutkimustuloksia**
- 3. Näkemyksiä ja pohdintaa**

Vanhoja viisauksia tärinästä ja detonaatiosta (?)

Tärinän vallitseva taajuus on korkea lähellä räjäytyspistettä

Taajuus ja siirtymä vaikuttavat vauriovaaraan **Kenttä potkii taaksepäin**

Pistemäinen panos aiheuttaa poikittaista panosta pienemmät tärinät

Reikä ei pala alaspäin

Lukkoräjäytys aiheuttaa suuren tärinän

Sokkelista mitattu tärinätulos kertoo kallion tärinänjohtavuudesta

7 ms sääntö momentaanisen räjähdysainemäärän laskennassa

Tärinän pystykomponentti on usein vaakakomponentteja suurempi

Tärinätekniisiä tutkimuksia viime vuosilta

DIPLOMITÖITÄ

Tommi Lonardi 2021 – Räjähdysnopeuden vaikutus räjäytystärinän tekijöihin

Mikko Aarnio 2022 – Sytytyssuunnan ja -paikan sekä *shock wave collision* -ilmiön vaikutus räjäytystärinän tekijöihin sekä detonaatioon

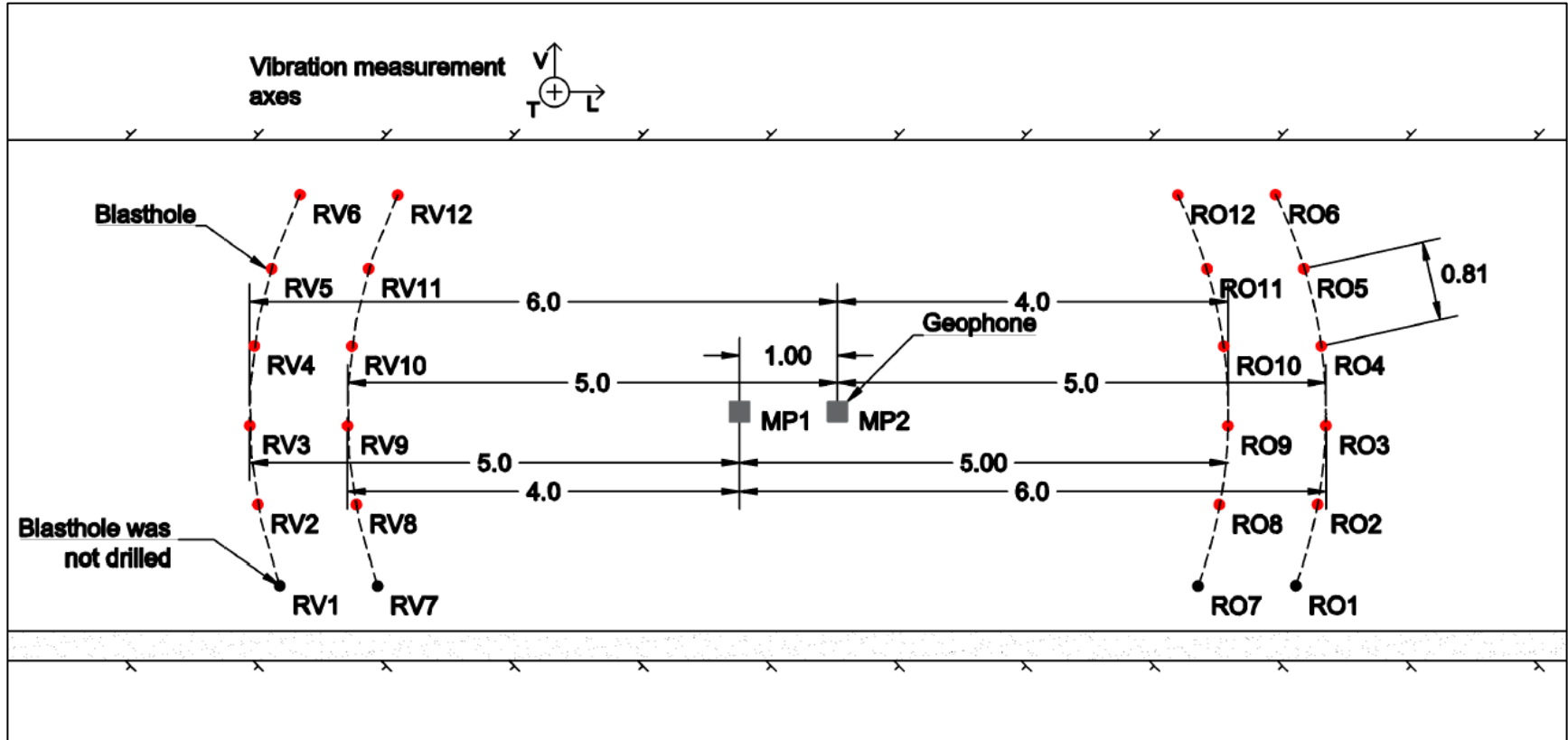
Pyry Venho 2022 – Louhintatärinän aiheuttamat vauriot betonirakenteissa

- Tutkimus sisälsi myös paljon erilaisia tärinän luonteeseen liittyviä mittauksia

Xxx xxx 2023-2024 – Etutäytteen ja räjähdyskaasujen vaikutus räjäytystärinän tekijöihin

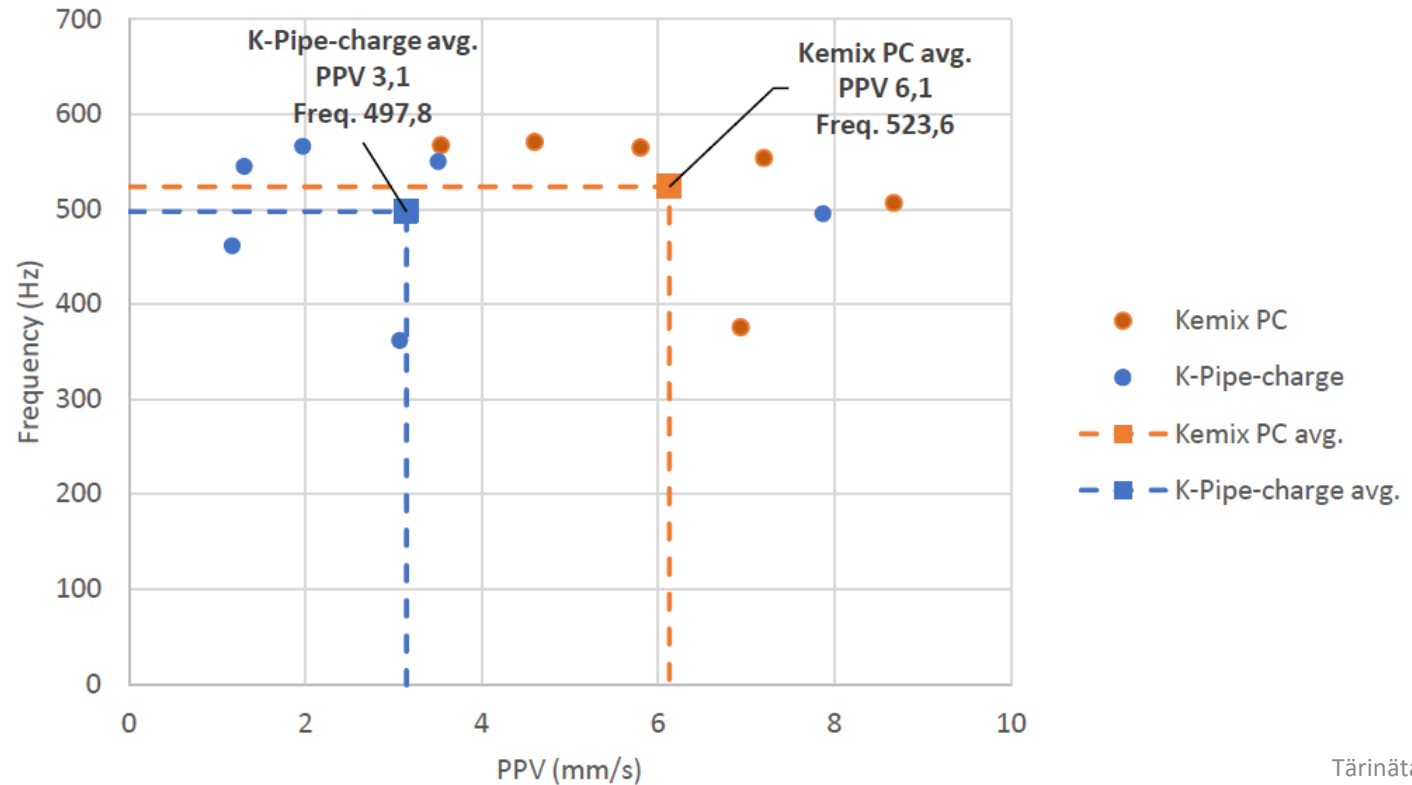
Lisäksi mukana mm. Aalto-yliopisto, Afry, Destia, Dragon Mining, Forcit, INFRA ry, SK-Kaivin, Terrawise...

Räjähdysnopeuden vaikutus

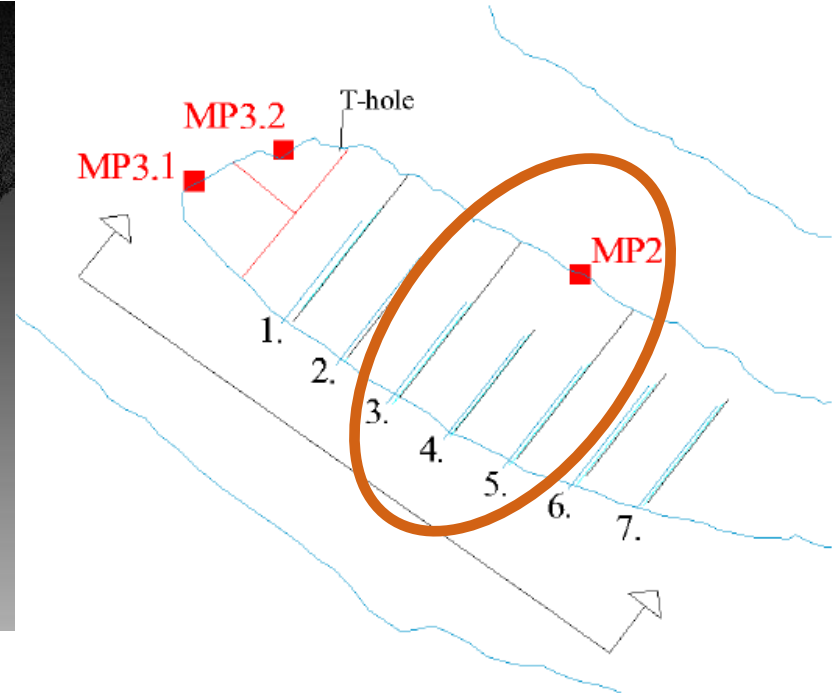
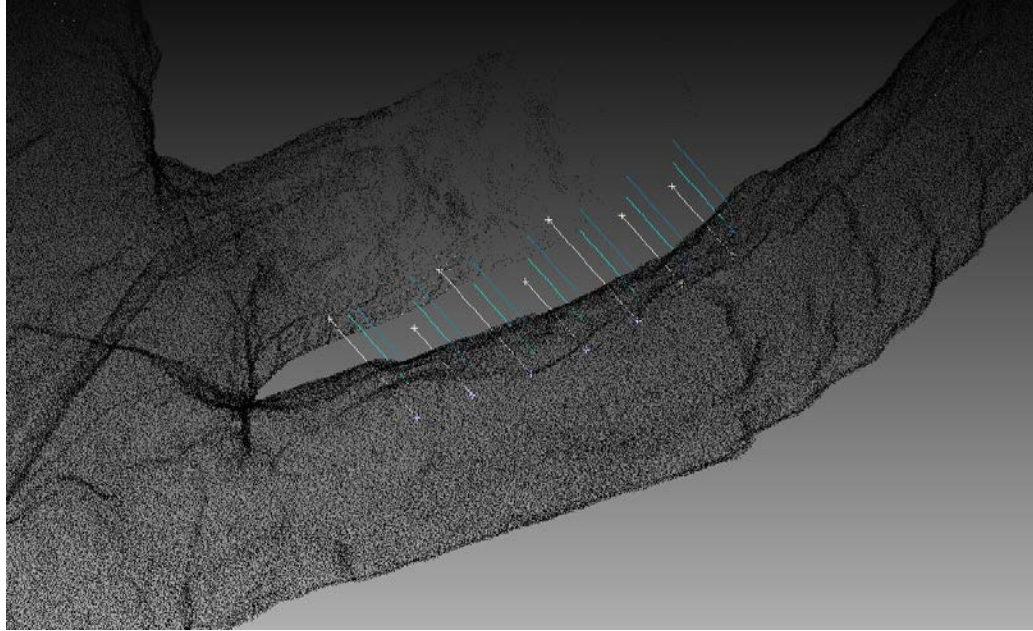

Räjähdysnopeuden vaikutus

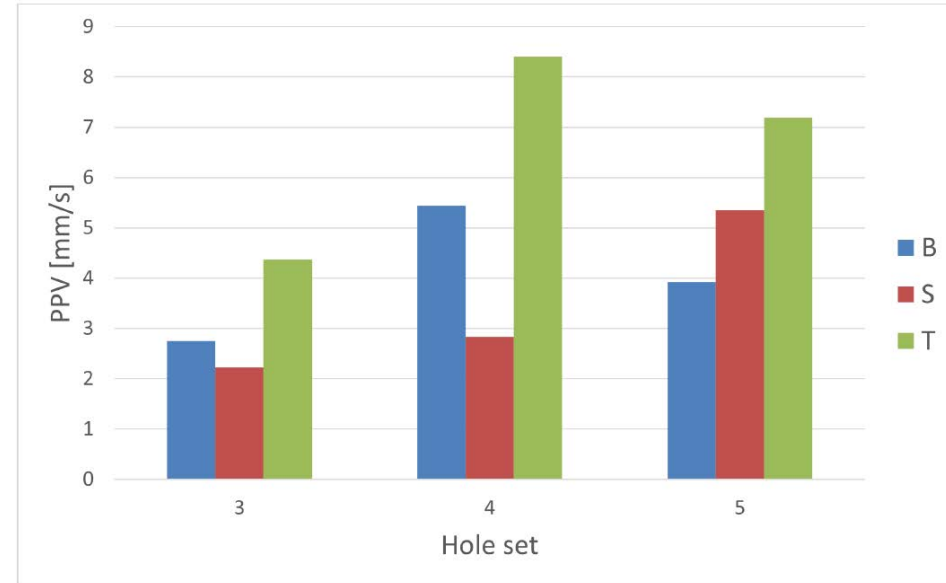
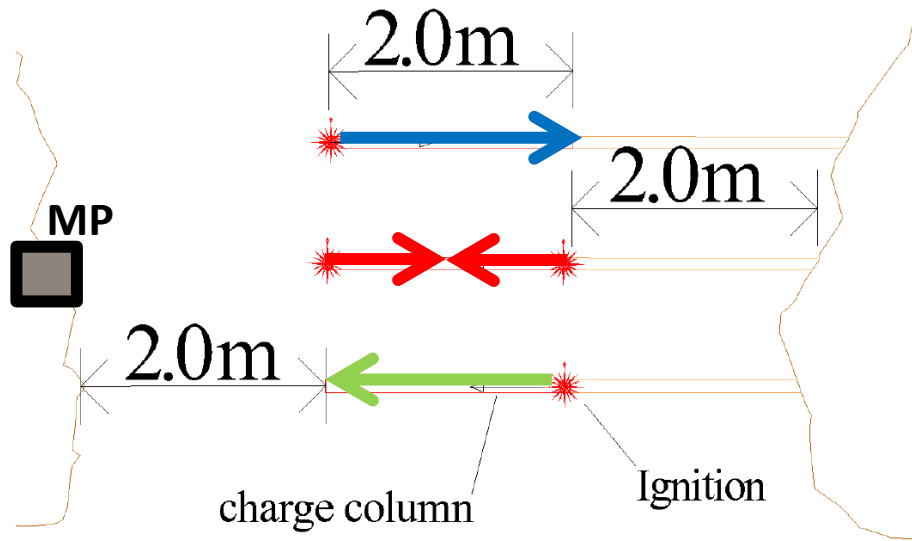
PPV_{max} vs. Mean frequency
R = 5 m

Sytytyssuunta, -paikka ja shock wave collision

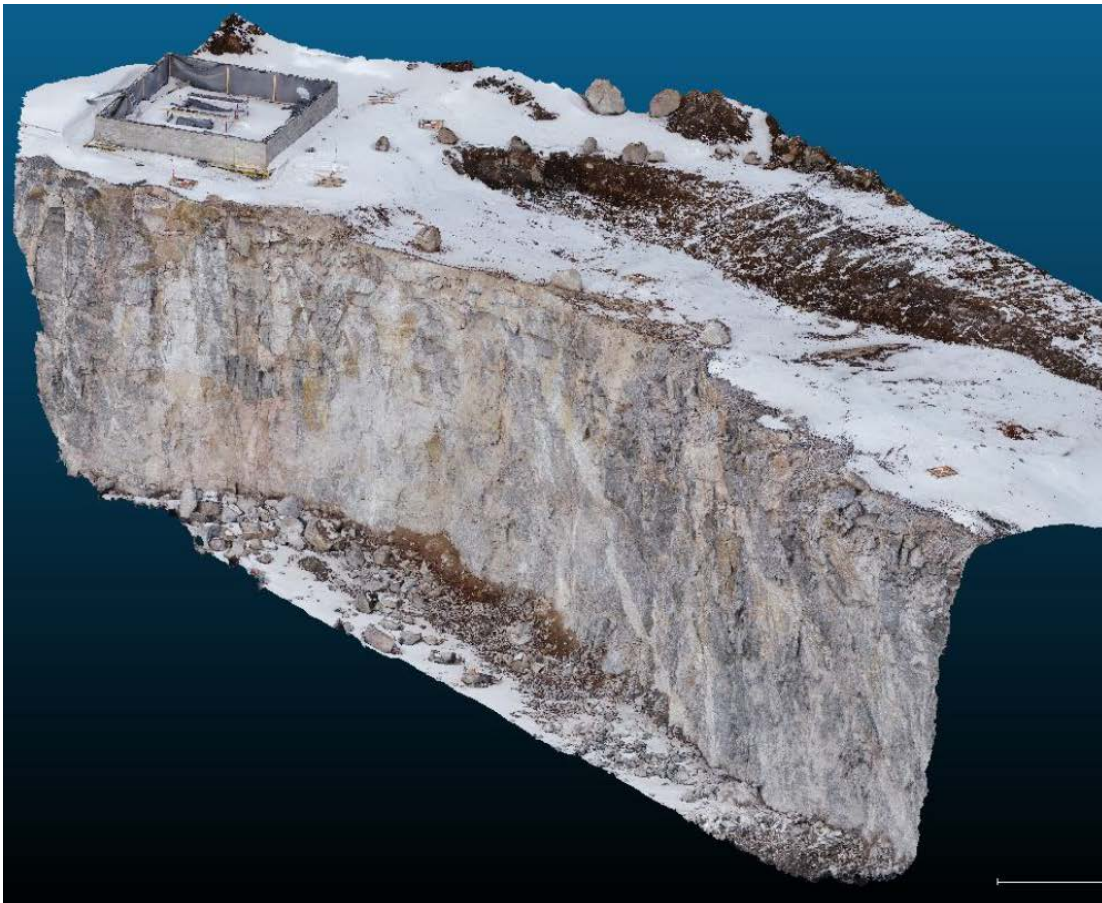

Sytytyssuunta, -paikka ja shock wave collision

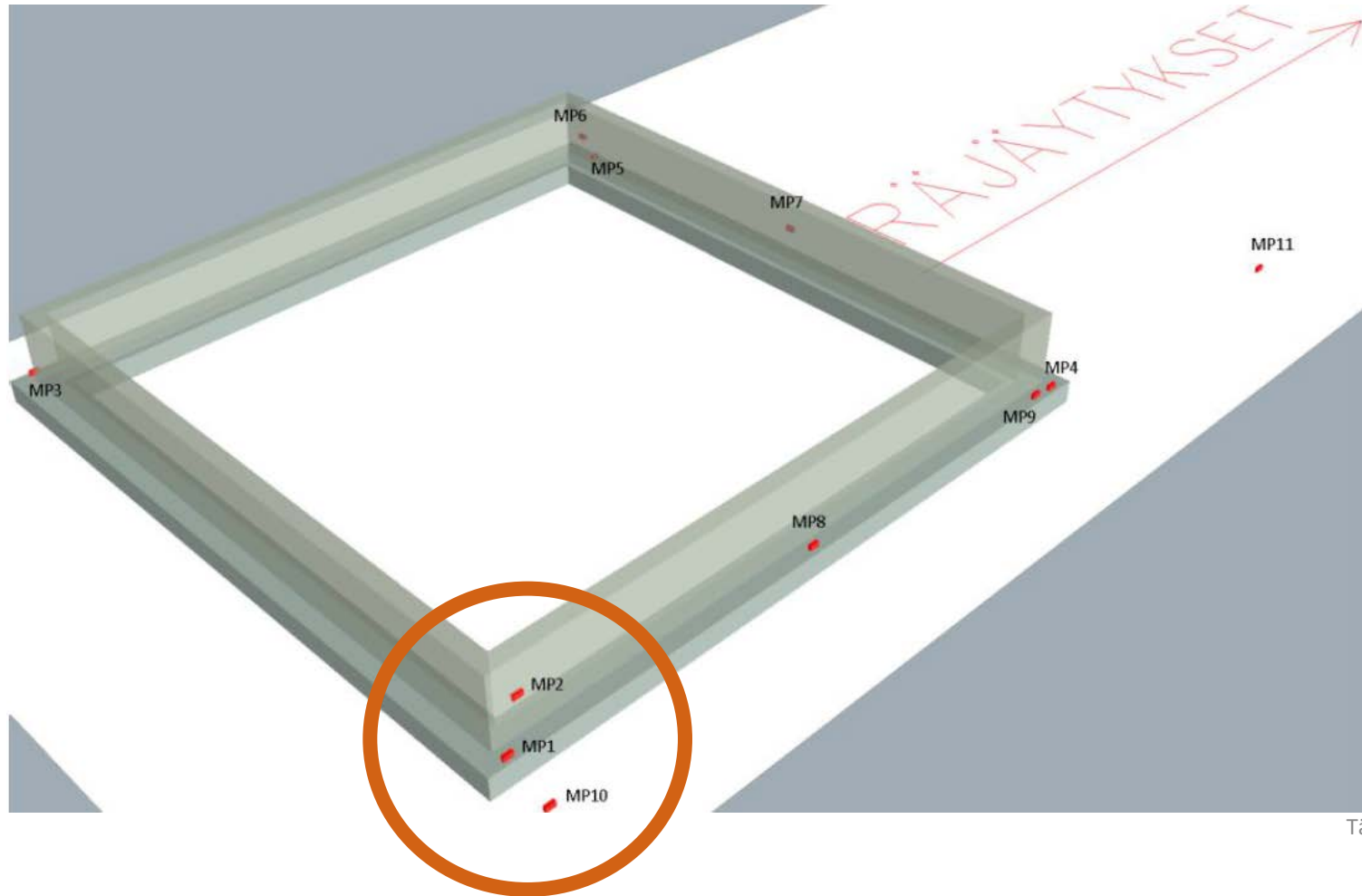

Louhintätärinä ja betonirakenne

Louhintatärinä ja betonirakenne

Kallioon vs. anturaan asennettu mittauspiste

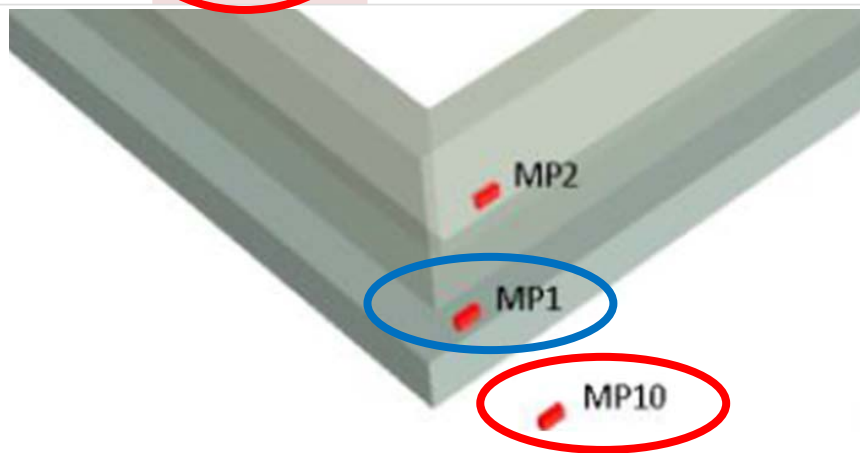
TULOKSET

VALITSE RAPORTTI

KAAVIO TULOKSET

NIMI	AIKA	TULOS	M/S2	SIIRTYMÄ	HZ	ETÄISYYS	RÄJ.NRO
MP1_lounaskulma, antural	2022-04-05 13:08:15	17,00 mm/s	9,6 m/s ²	123,0 um	25 hz	40 m	Räjätys 1 koe
MP1_lounaskulma, anturaV	2022-04-05 13:08:15	70,30 mm/s	42,8 m/s ²	296,0 um	33 hz	40 m	Räjätys 1 koe
MP1_lounaskulma, anturaT	2022-04-05 13:08:15	32,80 mm/s	13,2 m/s ²	202,0 um	22 hz	40 m	Räjätys 1 koe
MPkallio10_lounaskulmaT	2022-04-05 13:08:14	231,00 mm/s	175,0 m/s ²	428,0 um	124 hz	40 m	Räjätys 1 koe
MPkallio10_lounaskulmaL	2022-04-05 13:08:14	140,00 mm/s	135,0 m/s ²	1220,0 um	51 hz	40 m	Räjätys 1 koe
MPkallio10_lounaskulmaV	2022-04-05 13:08:14	133,00 mm/s	71,8 m/s ²	1020,0 um	24 hz	40 m	Räjätys 1 koe

Hidasteet ja tärinän taajuus

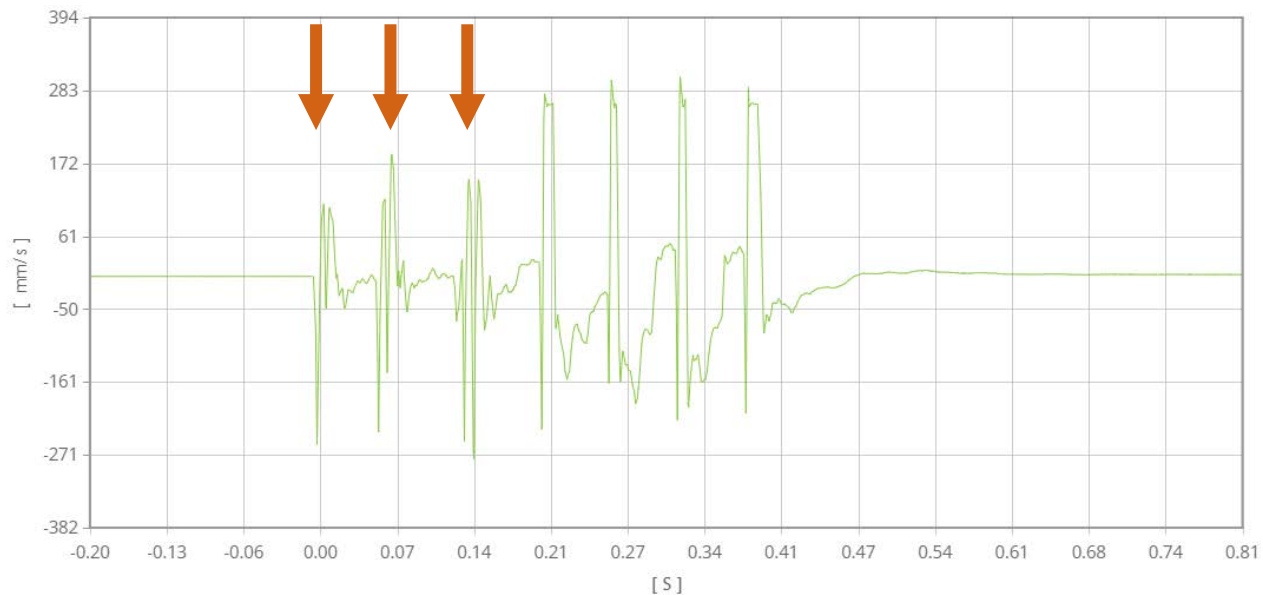
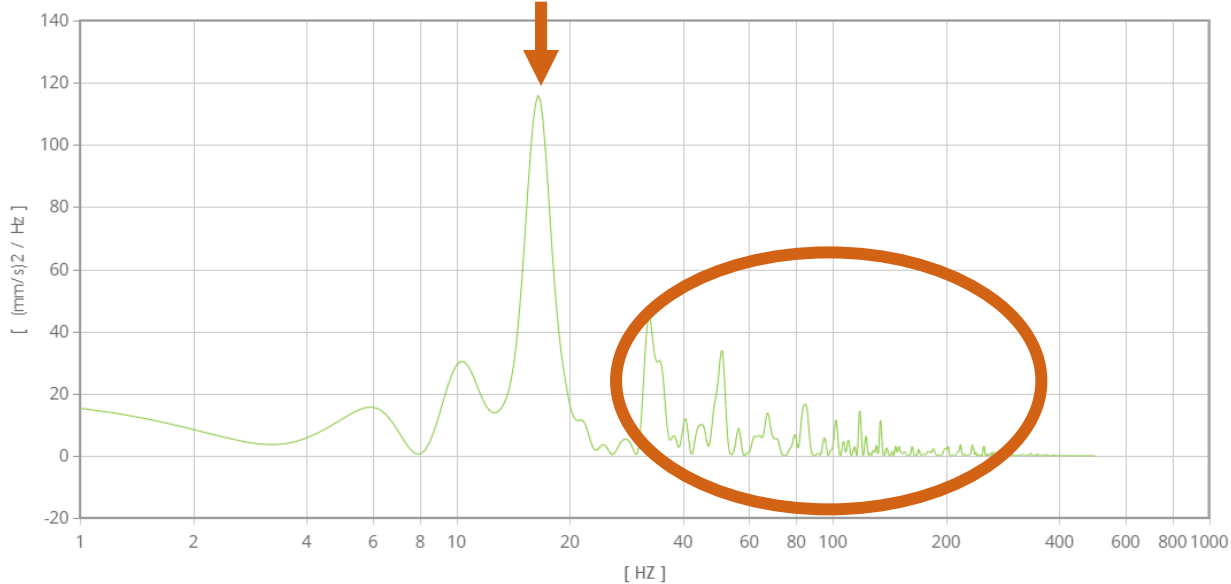
Reikien välinen hidaste
60 ms (0,06 s)

➔ Reikäpanoksia

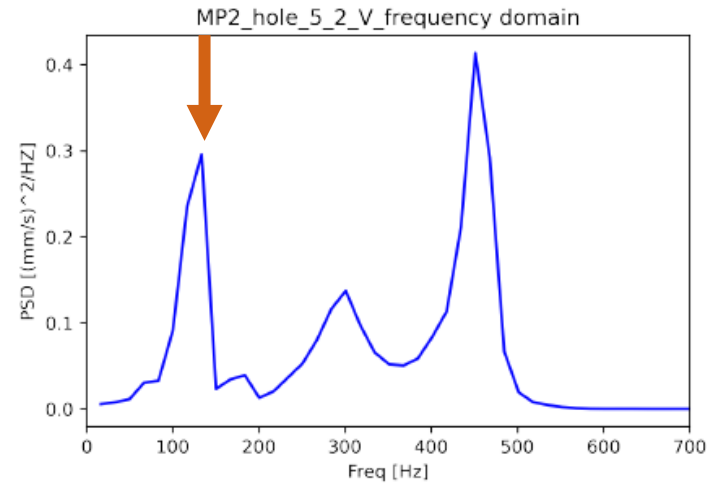
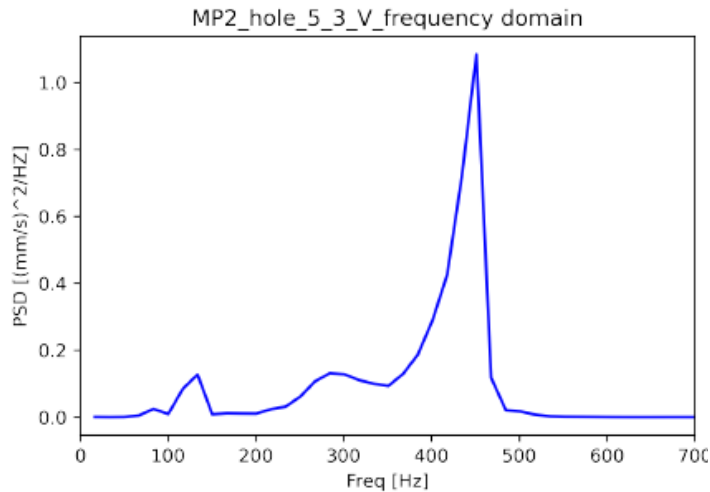
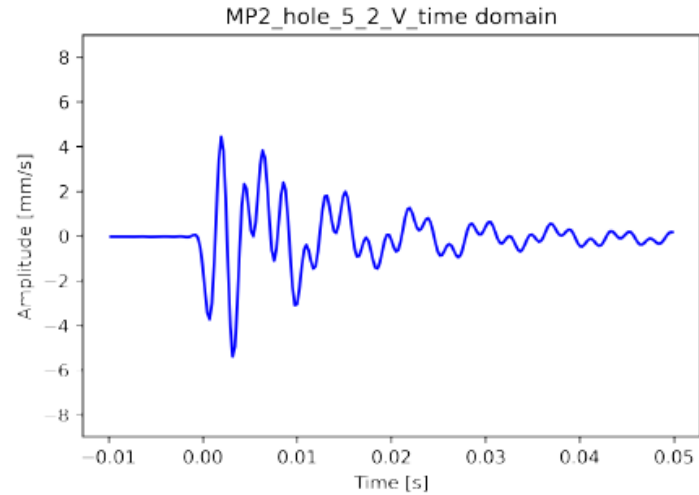
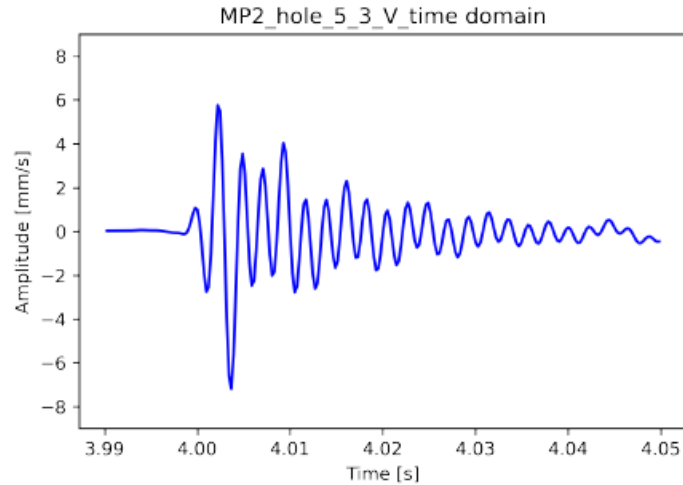
räjhtää n. 17 kpl
sekunnissa

➔ Reikäpanokset

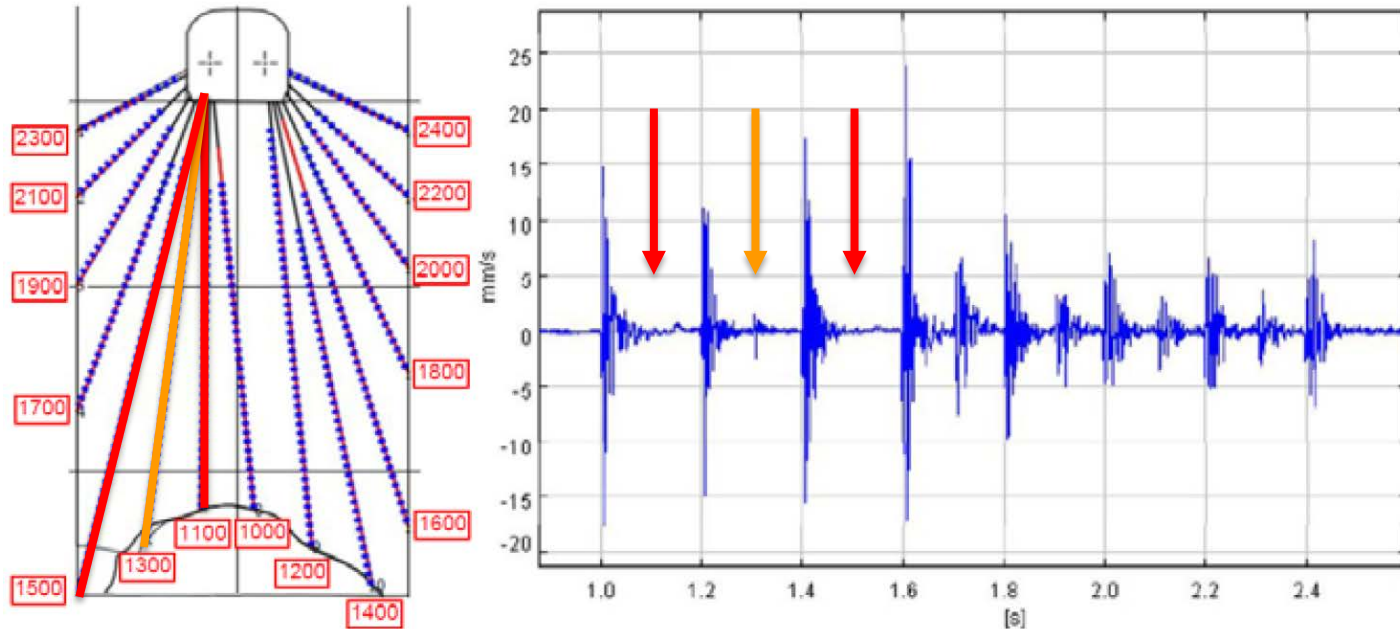
räjhtävät n. 17 Hz
taajuudella

Tärinän taajuussisältö

Tärinätekniisiä näkemyksiä ja pohdintaa

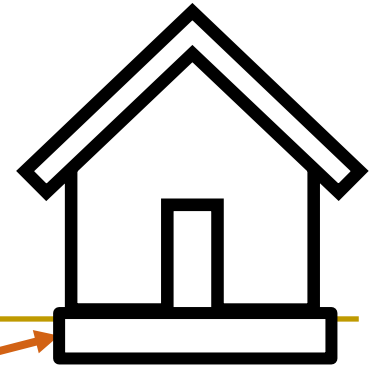
K-arvo - (Kallion?) tärinänjohtavuus

Etäisyys	k-arvo
5	400
10	350
15	300
20	250
25	200
30	150
35	125
40	100
45	90
50	80
75	65
100	50

$$v = k \sqrt{\frac{Q_m}{R^{1,5}}}$$

$$k = v \sqrt{\frac{R^{1,5}}{Q_m}}$$

$$Q_m = \frac{v^2}{k^2} R^{1,5}$$

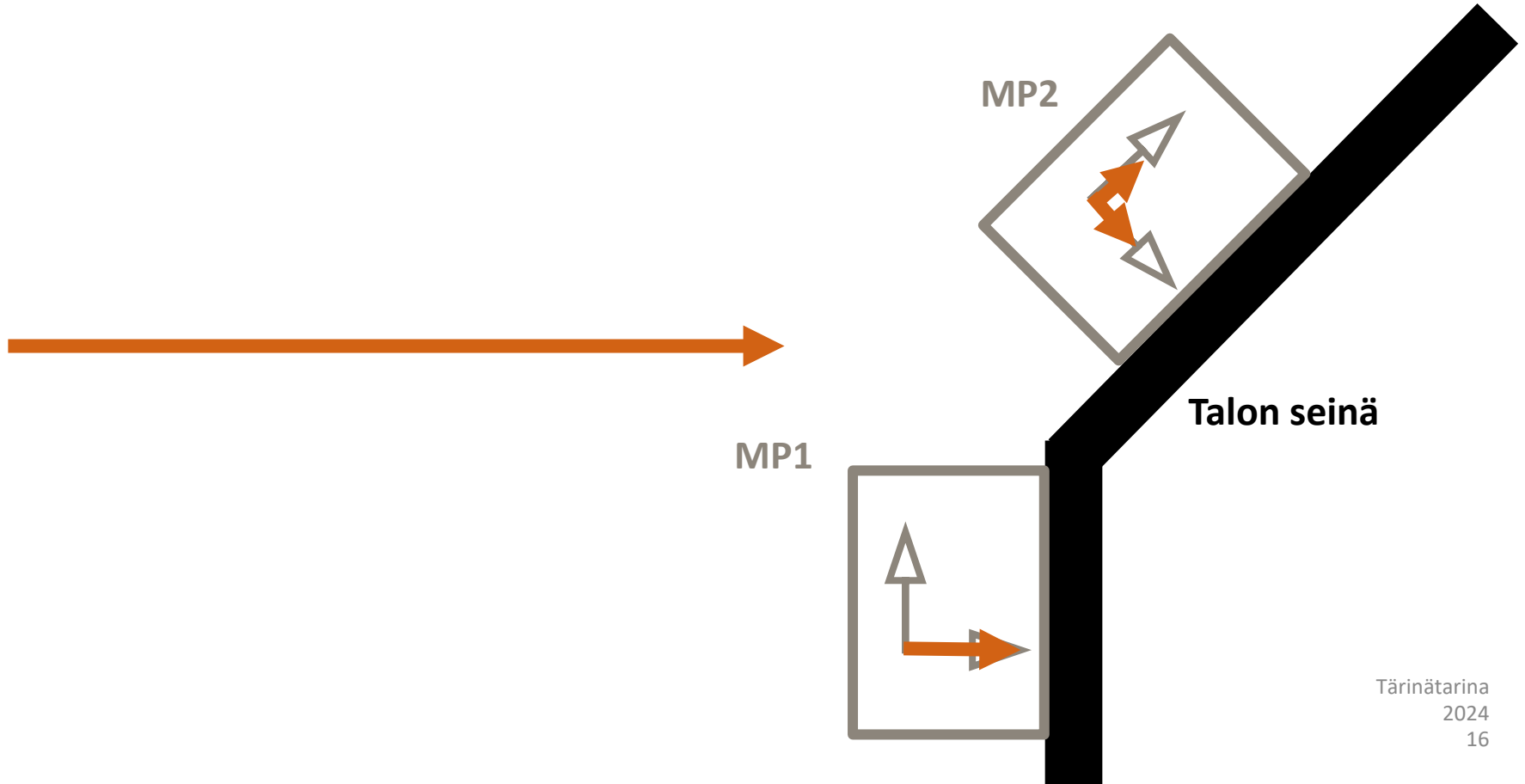

Maa-aines

Kallio

Reikäpanos

Tärinän vaakakomponentit ja niiden merkitys?

Räjähdyksen irtoavuuden/sulkeutuneisuuden merkitys?

Aiheuttaako lukkoräjätys suuremman värinän kuin hyvin irtoava räjäytys?

Kaksi koulukuntaa

- Energian säilyvyys
- Iskuaallon vaikutus

Havaintoja puolesta ja vastaan

Mikä vaikutus räjähdyskaasuilla? Entä eri reikäpanosten yhteisvaikutuksella?

